

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1113 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JAIS SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Dėl Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 pakeitimo įstatymo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabų ir pasiūlymų įvertinimą
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2023-03-08, Nr. (1.6Mr) 2T-262	<p><i>Dėl Viešojo administravimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto</i></p> <p>9. VAI pakeitimo projekto 5 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 5 straipsnio 2 dalies 4 punkte numatyta, kad valstybės ar savivaldybių valdomoms įmonėms gali būti suteikiami įgaliojimai atlikti funkcijas šio įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 punktuose nustatytoje viešojo administravimo srityse ir tik tais atvejais, kai pagrindžiama, kad nėra valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų, kurioms šie įgaliojimai gali būti suteikti, ir kai tokie įgaliojimai yra tiesiogiai susiję su tų valstybės ar savivaldybių valdomų įmonių veiklos tikslais.</p> <p>Vertinant šią nuostatą, išlieka aktuali ir turi būti atsižvelgta į Teisingumo ministerijos 2022 m. rugsėjo 2 d. išvados Nr. (1.6Mr) 2T-1307 18 pastabą ir 2022 m. lapkričio 7 d. išvados Nr. (1.6Mr) 2T-1525 21 pastabą dėl valstybės ar savivaldybių valdomų įmonių atliekamų funkcijų. Nesutinkame su Vidaus reikalų ministerijos prie Projektų pridėtoje derinimo pažymoje pateiktais argumentais, kad VAI pakeitimo projektu viešojo administravimo subjektų ratas plečiamas tik ta apimtimi (t. y. valstybės ir savivaldybių valdomomis įmonėmis), kiek reikalinga užtikrinti sklandų Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plano, kuriam pritarta pasitarime, įgyvendinimą (Vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. pasitarimo protokolo Nr. 59 2 klausimo 8 punktas). Teisingumo ministerijos nuomone, siekiant sklandžiai įgyvendinti valstybės valdomų įmonių pertvarką,</p>	<p>Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį į tai, kad viešasis administravimas yra viena iš pagrindinių veiklų, kuriomis yra tenkinami viešieji interesai. Tai aiškiai pagrindžia ir Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintos viešojo administravimo sritys, ir šias sritis reglamentuojančios nuostatos.</p> <p>Pagal Civilinio kodekso 2.34 straipsnio nuostatas, viešiesiems interesams tenkinti yra steigiami viešieji juridiniai asmenys. Privačiųjų juridinių asmenų tikslas – tenkinti privačius interesus. Pagal Akcinių bendrovių įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės (kartu ir jų dukterinės bendrovės) yra privatūs juridiniai asmenys. Manome, kad tiek viešieji, tiek privatieji juridiniai asmenys turėtų būti steigiami atsižvelgiant į įstatymo jiems nustatytą veiklos tikslą.</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, kad administracinis reglamentavimas, t. y. norminių administracinių aktų leidyba, yra siejamas su teisių ir pareigų nustatymu šį reglamentavimą vykdančiam subjektui nepavaldžių asmenų atžvilgiu (pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje pateiktą apibrėžtį, norminiu administraciniu aktu yra laikomas viešojo administravimo subjekto priimtas daugkartinio taikymo teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei. Manome, kad tokia veikla negali būti siejama su privataus intereso tenkinimu.</p> <p>Todėl pritarti siūlymui dar labiau išplėsti viešojo administravimo subjektų ratą subjektais, kurių paskirtis nėra siejama su viešųjų interesų tenkinimu, taip pat numatyti galimybę šiems subjektams suteikti viešojo administravimo įgaliojimus vykdyti administracinį reglamentavimą, negalime.</p> <p>Be to, pastaboje yra kalbama tik apie vieną situaciją – kai viešojo administravimo įgaliojimai vykdyti administracinį reglamentavimą reikalingi valstybės valdomoms</p>

	<p>būtina užtikrinti visų reikalingų funkcijų, tame tarpe ir administracinio reglamentavimo, atlikimą. Priešingu atveju, valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės, kurios yra viešojo administravimo subjektai, negalės rengti norminių teisės aktų projektų ir priimti norminių administracinių aktų, kurie yra reikalingi tinkamam viešojo administravimo funkcijų vykdymui. Atsižvelgiant į tai, VAĮ pakeitimo projekto 5 straipsniu keičiamo VAĮ 5 straipsnio 2 dalies 4 punktas tikslintinas, papildant nuoroda ir į VAĮ 6 straipsnio 1 punktą.</p>	<p>bendrovėms, kurios yra valstybės registrų ar informacinių sistemų valdytojos. Atkreipiamė dėmesį į tai, kad Viešojo administravimo įstatymas nustato viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo būdą ir šių įgaliojimų mastą nepaisant to, kokioje visuomeninio gyvenimo srityje veikia konkretus subjektas. Todėl manome, kad šiuo atveju keliamą problemą reikėtų spręsti tikslinant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatas, reglamentuojančias registrų ir valstybės informacinių sistemų valdytojų ir tvarkytojų kompetenciją. Šią kompetenciją reikėtų tikslinti taip, kad registrų ir valstybės informacinių sistemų nuostatų ir kitų norminių administracinių aktų (t. y. daugkartinio taikymo teisės aktų, nustatančių elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei), reglamentuojančių registrų ir valstybės informacinių sistemų veikimą tvirtinimas būtų pavestas registrų ar valstybės informacinių sistemų valdytojams, kuriais galėtų būti tik kolegialios ar vienasmenės valstybės ar savivaldybių institucijos, biudžetinės įstaigos, turinčios ministerijų, Vyriausybės įstaigų, kitų Vyriausybei atskaitingų biudžetinių įstaigų, įstaigų prie ministerijų, Seimui atskaitingų biudžetinių įstaigų organizacinę formą, Lietuvos bankas, Lietuvos kariuomenė ir savivaldybių administracijos. Kitus, ne norminiais administraciniais aktais laikytinus dokumentus (techninio pobūdžio dokumentus, kuriuose nustatytus reikalavimus vykdys pats registro ir valstybės informacinės sistemos tvarkytojas), galėtų tvirtinti registro ir valstybės informacinės sistemos tvarkytojas nepaisant jo teisinės formos.</p>
--	---	---

Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų projektų

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabų ir pasiūlymų įvertinimą
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (<i>pastaba gauta el. paštu</i>)	<p><i>Dėl Viešųjų įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto</i></p> <p>Dėl Viešųjų įstaigų įstatymo pastebėtina, kad vis tiek neatsižvelgta į ŠMSM pastabą, kad Viešųjų įstaigų įstatymo 1 str. 6 d. turėtų būti daroma išimtis ir bendrojo ugdymo mokykloms, o argumentai visiškai neaiškūs kodėl. Praktikoje susidarys situacija, kad mokykla, kurios savininko teisės ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, ir kuri vykdo profesinio mokymo programas, taikys išimtį ir dalininkų susirinkimas spęs dėl įstaigos valdymo ir valdybos buvimo, o bendrojo ugdymo mokykla, kuri vykdo bendrojo ugdymo programas ir kurios savininko teisės ir pareigas įgyvendina taip</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinus gautą pastabą, patikslinta Įstatymo 1 straipsnio 6 dalis numatant, kad šio Įstatymo 5 straipsnio 5 dalies 3 punkto, 13–19 ir 21 straipsnių nuostatos <i>netaikomos</i> valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms, profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga.</p> <p>Nepritariame išimties likusioms švietimo įstaigoms (t. y. bendrojo ugdymo mokykloms) numatymui Įstatymo 1 straipsnio 6 dalyje – <i>šioje dalyje minimoms švietimo įstaigoms išimtis dėl atskirų, pagrinde su valdysena susijusių Įstatymų straipsnių numatyta atsižvelgiant į specialiuose įstatymuose reglamentuojamą jų valdymo specifiką</i> (pvz. tiek mokslo ir studijų institucijose, tiek profesinėse įstaigose yra sudaromi jų veiklą ir valdymą reglamentuojančiuose specialiuosiuose įstatymuose įtvirtinti ne tik</p>

<p>pat valstybė ar savivaldybė – privalės taikyti Viešųjų įstaigų įstatymo 13-19 str. Abejotina, kodėl mokyklų valdymas turi skirtis, jei skiriasi tik vykdomos švietimo programos – nesuprantama.</p> <p>Be to, Viešųjų įstaigų įstatymo 1 str. 6 d. nurodant, kad dalininkų susirinkimas spęs dėl įstatymo 13-19 str. taikymo, praktikoje susidarys situacija, kad ŠMSM turėtų spęsti dėl aukštųjų mokyklų valdymo (nes minėti straipsniai apima valdybos reglamentavimą), kas pažeistų esminį aukštųjų mokyklų autonomijos principą, kurį ne kartą yra pabrėžęs ir Konstitucinis Teismas. Todėl turėtų būti aiškiai formuluojama, kad Viešųjų įstaigų įstatymo 13-19 straipsniai nėra taikomi aukštosioms mokykloms, profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma viešoji įstaiga ir kurių savininkė/dalininkė yra valstybė ar savivaldybė. <u>O atsižvelgiant į ankstesnę pastabą – ir bendrojo ugdymo mokykloms.</u></p>	<p>vienasmeniai, bet ir kolegialūs valdymo organai (pvz. profesinio mokymo įstaigų tarybos, universitetų tarybos ir senatai), <i>o ne į atliekamas funkcijas</i>. Akivaizdu, kad valdybų mokslo ir studijų institucijose, profesinėse įstaigose sudarymas, šalia jau veikiančių kolegialių valdymo organų, būtų perteklinis – neaišku, kaip valdyba turėtų būti inkorporuojama į jau nusistovėjusią, specialiais įstatymais reglamentuotą tokių įstaigų valdysenos sistemą, koks būtų valdybos santykis su kitais minėtų įstaigų kolegialiais valdymo organais. Bendrojo ugdymo mokyklose yra vienasmenis valdymo organas – direktorius, o kolegialių valdymo organų nėra (tik savivaldos organai), todėl išimties bendrojo ugdymo mokykloms numatymas šio dalyje būtų nesistemiškas ir nenuoseklus.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad didžioji dauguma bendrojo ugdymo mokyklų yra biudžetinės, o ne viešosios įstaigos, todėl siūlomi pakeitimai jų nepalies. Be to, bendrojo ugdymo mokykloms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, valdybų sudarymas nebus privalomas, nes jos neatitinka Įstatymo 13 straipsnyje nustatytų kriterijų dėl valdybų privalomumo.</p>
---	---